

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrisuri nu se inapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

ALEGERILE pentru ADUNĂRILE COMITATENSE.

În curând se vor alege jumătate din membrii congregației comitatense. Alegerea se face din trei în trei ani pe câte șase ani. Membrii se statorcesc din zece în zece ani, pe baza conscripției populației și după 500 suflete se alege un reprezentant și altul virilist.

Așa comitatul Hunedoarei are 258 membri viriliști, adică cei dintâi și mai mari plătitori de dare de stat și 258 membri aleși în diferite cercuri de alegere, împărțiți și acestea ca pe sprinceană.

Stăpânirea maghiară, care ține ca toate drepturile să le calce în picioare și în fruntea comunelor, comitatelor, în dietă își pune numai unelte de ale sale, suntem siguri, că și la alegerile acestea încă va călca voia poporului alegător și va stărui cu ajutorul celor 12.000 de gendarmi și 40.000 de slujbași din țeară, ca în congregații să-și vire numai oameni fricoși, atârători, juzi, matriculanți, notari, părgari, solgăbiraie și diferite alte birae. Cu ajutorul acestora va putea apoi să facă în comitate aceea ce face în dietă cu mamelucii de deputați.

Dreptul cel mai de căpetenie al cetățeanului este dreptul de-a alege slujbași, cari să slugiască alegătorilor, deputați cari să legi binefăcătoare să aducă alegătorilor.

Dreptul de alegere stăpânirea s'a îngrijit ca să-l știrbească și să-l nesocotească, să-l ia celui-ce are curagiul d'a lui se împotrivi și să-l dea celui-ce la ori-ce privilegiu se arată dispus a face voia stăpânirii. Așa s'a ajuns apoi, că grosul alegătorilor a fost dat la o parte, ear' cei puținii, cari nu învrednicesc

dreptul de-a alege au ales pe aceia, cari li-s'au poruncit să-i aleagă.

Scurtarea de până acum a dreptului de alegere ne-a silit să părăsim parlamentul țării, ale cărui uși au fost și sunt închise pentru noi Români.

În comitate însă, ori-cât suntem de scurtați în drepturile noastre, n'am încetat și nu vom înceta de-a ne ridica glasul și de-a lucra ca să punem sfișit neorânduelilor și nelegiuirilor.

Însuși programul național stabilit în memorabila conferință dela anul 1881 ne impune activitatea cea mai bine dezvoltată în viața comitatensă, drept aceea încă de pe acum datori suntem a întreprinde aceasta.

În cel mai deaproape viitor vom publica numele membrilor aleși în cercurile electorale ale comitatului, cari rămân și mai departe pe alți trei ani și acelor membri, cari au împlinit șase ani și ca atari ies din șirul membrilor.

Tot pentru orientarea publicului alegător vom publica și numele pretinilor membri viriliști români.

Acum că suntem în preajma alegerii membrilor din congregație, noi Români avem datorința ca să nu stăm cu mâinile în sin, ci să pășim cu toții, voinicește și să lucrăm, ca oamenii de ai noștri să reușească, dar' nu trași-impinși și căpătuiți de-ai stăpânirii, cari toate le fac ceea-ce fișpanul voește.

Oameni harnici, oameni neatârători, Români cu tragere de inimă față de poporul nostru ne trebuesc în congregații, bărbați luminați și curagioși, cari să aibă și priceperea și curagiul de a păși în fața celor-ce din nelegiuiri trăesc.

Nu se poate, ca să mai suferim alcătuirea de până acum a congregației, în care fișpanii cu ajutorul solgăbireilor numiți comisari de alegere, au virit pe câți notari și juzi, neatârători, cari ajunși în congregație ei pe ei să aleg, ei pe ei să controlează.

Dacă jumătate din membrii congregației, viriliștii, în mare parte sunt Jidani, cari în urma despoierilor bietului popor au ajuns să plătească dări după însemnatele averi, apoi ceeaaltă jumătate pe care se alege nu e iertat ca să lăsăm să fie alcătuită din oameni cari aceleași slujbe să le facă stăpânirii pe cari jidanii le fac.

Dreptul de alegere e una din cele mai puternice arme și e bine, ba e chiar de lipsă ca să ne folosim de astă armă. Numai cu ajutorul ei vom fi în stare ca să dobörim pe toți căpătuiții și plecații stăpânirii, cari au căzut blăstem pe capul nostru. Nu e iertat ca să mai rămânem nepăsători față de alegerile membrilor congregației, cari trebuie să fie oameni cari să aibă și puțință de-a apăra drepturile poporului.

Adunările de toamnă ce s'au ținut în curgerea lunei trecute și în acestea ne-au dat să vedem, că ce va să însemne a avea Români vrednici în congregație. Dacă afară de Arad, Români nu au putut să votizeze pe mamelucii stăpânirii, e că mai mare a fost ceata slugarnicilor, care la poruncă au votat împotriva oamenilor de bine ai noștri.

Cu toate astea, câștigul luptei purtate de membrii Români e foarte însemnat. Ei și-au ridicat glasul și au protestat împotriva nedreptăților săvârșite față de poporul român din comitate și au dovedit celor dela cărma treburilor din comitate, că tot ceea-ce fac e pornit din o inimă îngustă, inimă stricată, din minte scâlcăiată, ear' în protestele ce le-au înaintat stăpânirii au scris și au desvêlit în toată a ei golătate tirania pașalelor din comitate.

În preajma alegerilor comitatense să ne strîngem rîndurile și să punem la cale o luptă înversunată împotriva celor-ce ne nesocotesc și nedreptățesc. Să nu ne lăsăm a fi amăgiți nici de juzi, nici de notari, nici de solgăbirei, nici

de fișpani, ci să ascultăm de frunțașii noștri Români adeverați.

Lupta e viață și noi pentru viață suntem urșiți și de lupte nu putem fi scutiți mai ales în împrejurările de-acum. Să luptăm deci fără zăbavă și cu îndârjire împotriva dușmanilor și să facem ca biruitori să ieșim la alegerile ce în curând se vor face.

Dorința noastră tare și nestrămutată este, că adeverații conducători ai poporului băștinăș să fie fiecare cu ochii în patru, să grijească cu tot dinadinsul, că cei nechemai să fie delăturați dela urnă, ear' fărădelegile ce s'ar comite, să fie bine însemnate, ca să poată servi ca temeieri la eventuale recuse.

Așa urmând, ne putem manifesta în de-ajuns față de disparenta minoritate, care fără drept ne este stăpânitoare.

Lupta tinerimii academice

din Oradea-mare.

„Unul pentru toți și toți pentru unul” este devisa, ce tinerii români dela academia din Oradea-mare o țin de datorință sfântă a o urma de aci încolo față de toate nedreptățile și batjocurile la care va fi expus vre-unul dintre dinșii, venire-ar acestea din ori-și-ce parte.

În urma batjocurilor de tot soiul ce au suferit din partea studenților maghiari, au hotărât unanim, ca până când nu li-se va aduce satisfacția recerută pentru cele îndurate, nici unul să nu mai calce peste pragul acelei academii.

Zis și făcut.

Înr'un act subscris de toți tinerii cari cercetează acea academie, și adresat corpului profesoral, în care arată că nu numai tinerimea maghiară dela academia din Oradea-mare, ci și cea dela celelalte școli înalte li acuză cu »tradare de patrie», ea cere cu toată hotărârea și neaminat, că în interesul integrității și reputației, și în interesul res-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

UNDE?..

Unde? unde să mă duc
Să găsesc eu fericire?
În ce parte să apuc
Să nu dau de pribegire?

Pe pământ, nu găsesc undel
Nici 'n cer nu pot să sui,
Nici 'n chaos a pătrunde
Ca în el să mă repui.

Adevărul și virtute
Nicăiri nu întâlnesc,
Căci în lume sunt pierdute
Fapte ori-cât prețuese.

Meritul e sub picioare
Lașitatea e tot sus...
Inocența 'n sugrumare
Și dreptatea s'a repus!

F. D.

Ceva despre jurământ.

— Din punct de vedere moral. —

Dacă aruncăm o scurtă privire asupra societății omenești, atunci lesne ajungem la trista constatare: cât de puțin au înțeles oamenii d-zeeștile învățături ale Mântuitorului

Christos și cât de puțin sunt cari le urmează. Credința, iubirea și speranța creștină, cele mai de căpetenie învățături morale, iubirea adevărului și dreptatea, cele mai nobile virtuți sunt multora necunoscute și numai de unii urmate.

Azi minciuna și nedreptatea, fariseismul și înșelătoria și alte multe păcate au răsturnat, detronat, virtutea, au cuprins teren și adicți. Azi expresiile: zeu, pe cuvântul meu de onoare și altele mai josnice jurăminte au ajuns la ordinea zilei și se spun cu un cinism cu atât mai revoltător, cu cât starea faptică e mai limpede.

Dar' lipsa de moralitate și de vrednicie a omului se arată mai mult și destul de des la unii într'o formă mai pronunțată a jurământului așa numit strîmb sau fals, care (în opoziție) față de jurământul corect e un păcat din cele mai mari.

Dar' să vedem ce e jurământul? E iertat el în morală creștină și anume ce fel de jurământ?

Jurământul e o mărturisire a adevărului pentru a delătura, a depărta inoelile. Așadar jurământul trebuie să aibă de temei adevărul, care este fundamentul și scopul lui. Acesta e adevăratul jurământ și se numește jurământ drept.

Dar' se poate ca omul să n'aibă de ra-

zimir al jurământului seu adevărul, să mărturisască vre-un neadevăr și atunci și jurământul depus nu este drept, ci fals sau strîmb.

Iertat este jurământul? Care jurământ e iertat și când?

Deslegarea acestei întrebări de atâta însemnătate o găsim chiar la Isus Christos în vorbirea sa de pe munte, unde zice: »Nici-decum să nu jurați, nici pe cer, căci este scaunul lui D-zeu, nici pe pământ, căci este așternutul picioarelor lui, nici pe Ierusalim, căci este cetatea marelui Împărat, nici pe capul tău să nu juri, căci nu poți face un păr alb sau negru, ci să fie cuvântul vostru: așa — așa, nu — nu și ce este mai mult decât aceasta, dela cel rău vine. E evident din acestea, că Isus e contra jurământului. Dar' cu aceasta n'am limpezit chestiunea, care mai atâră și dela împregiurarea: Cui 'i-a dat Isus sfatul acesta? În mulțimea, care asculta cuvântarea de pe munte a Mântuitorului erau fără înoelă mulți, cari rar când spuneau adevărul, mincinoși și făcarnici, cari fără sfi-eală mărturisiau strîmb. Pe astfel de oameni Isus totdeauna 'i-a osândit și 'i-a veștejit cu ori-ce ocaziune ca pe cei mai periculoși oameni.

Acestora le opește Isus jurământul, li în-deamnă să spuie totdeauna adevărul, să fie cuvântul lor așa — așa, nu — nu, iartă însă jurământul, dar' jurământul drept, învêțând

că în două sau trei mărturii să stee tot cuvântul.

Isus Christos încuviințează așadar' jurământul drept, și osândește jurământul strîmb, ca un lucru de tot imoral.

Și aceasta cu tot dreptul. A nu spune adevărul, a minți, a mărturisi strîmb este un lucru nu numai necuviincios, dar' și nevrednic de omul făcut după chipul și asemnarea celui Atotputernic. A jura strîmb, în contra deaproapelui tău și prin aceasta a-i răpl vre-un bun al lui — bani, moșie, pământ — ba une-ori a-i răpl și onoarea, luându-'i ce are mai scump, este o disprețuire a celor mai de frunte învățături morale date de Isus Christos. Este pe lângă o sfruntare a adevărului (sfruntare ce te umple de mânie) și o călcare a celei mai mărețe învățături a iubirii deaproapelui și indirect a respectului față de ființa cea Prea Înaltă.

Biserica nu are destule cuvinte de-a combate cu toată asprimea și stăruița jurământul strîmb; ea are chiar și legi hotărâte în privința aceasta, prin porunca a IX. din decalog (cele 10 porunci), testamentul vechiu, opește strict acest lucru neiertat.

Ea ne aduce aminte și ne face atenți, că fiecare lucru să se vadă și ale fieștecărui faptă să se descopere înaintea aceluia care este dreptatea și răsplata deseșirșită, înaintea

Știri literare.

„*Schife din Italia*“ de Teodor Bulce este titlul unei broșuri elegante, ce a apărut de curând în tipografia „Aurora“ din Gherla.

Volumul e de 265 pagini și conține impresiuni de călătorie.

O recomandăm cetitorilor noștri. Prețul broșurii este 2 coroane.

*

Din „*Moda Ilustrată*“ a apărut nrul 41 cu un cuprins bogat și variat.

FEL DE FEL

13 număr nenorocos.

— Dumnezeu!... strigă stăpâna casei către oaspeți, noi suntem tocmai 13 la masă!

— Nu vă spăriați, zise un domn, o să mânânc eu cât doi...

*

În școală.

D-le învățător, de ce mai toți jidanii sunt cu părul roșu? Întreabă odată un elev.

Fiindcă au trecut Marea-Roșie, răspunse învățătorul.

*

Un domn, ca să facă plăcerea unei doamne, îi luase copilul în brațe ca să-l mângâie.

Copilul însă fiind cam năvălos, îi tot vira degetele în gură, așa că onorabilul nu mai putu să-și sufere și-și zise:

— Caca, drăguțule, caca; nu pune mâna acolo.

*

Un soldat, îmbătându-se, se ia la ceartă cu caprarul său.

— Ce mă, d-le căprar?.. Om ești tu?.. Tu nu ești om!..

— Și de ce, măi bețivule?

— N'ai auzit pe don căpitan când zice: „Să iasă la post șase oameni și un căprar! Nu vezi? Și don căpitan știe că căprarul nu e om!”

*

O bătrână cocheta către un tânăr:

— Câți ani îți dai?

— Ai destui, fără să-ți mai dau și eu.

ECONOMIC

Analiza, îmbunătățirea și boalele vinului.

Scopul analizei este de a ne arăta materiile predominante în diferite specii de vinuri pentru de a le putea clasa după calitate.

Pentru a îmbunătăți un vin trebuie să cunoaștem într'un mod exact toate elementele principale ce intră în compozițiunea sa.

Când cunoaștem elementele unui vin într'o proporție determinată, atunci se poate schimba foarte ușor elementul acela, care are o mai mare sau mai mică influență asupra calității vinului.

Un cultivator, care nu este în stare a determina cel puțin într'un mod aproximativ, cantitatea de materii ce compun un vin, acela trebuie să lase vinul așa după cum l'a dat Dumnezeu, fiindcă își va face rău lui însuși prin întrebuințarea unor mijloace.

Vinul în stare de must cuprinde materiile următoare:

Apă 60—90%, zahăr 15—39%, acid 1/4—1%, Alte materii străine precum gumă, substanța albuminoasă, materii străine 1—2%.

După-ce mustul s'a prefăcut în vin, făcându-i din nou analiza, vom afla tot acelea materii, afară de zahăr, care prin fermentațiune a trecut în alcool pe jumătate, cealaltă în acid carbonic.

Compozițiunea chimică a vinului e următoarea:

Apă 85—95%, zahăr 1—2%, alcool 5—12%, acid 1/4—1%, alte materii guma, cenușa, etc. 1—2%.

Din această analiză se vede că după ce vinul a fermentat, tot mai rămâne zahăr în proporțiune de 1—2 la sută, care zahăr se transformă și el în alcool, în decursul șederii vinului în bute pentru a se îmbunătăți.

Prin aceste analize ne propune a cunoaște: cantitatea de zahăr ce se află în must, can-

titatea de alcool, cantitatea acizilor aflați atât în must, cât și în vin, rămâne aceeași după cum se vede din analiză.

Determinarea cantității de zahăr în must.

După-cum se poate determina zahărul în ori-ce licid mai așa se poate determina și în must.

Cantitatea de zahăr în must se determină prin ajutorul unui aparat numit areometru, și această operațiune o poate face ori-cine, care va avea cunoștința de cetire a numerilor.

Să se ia una oca must dintre 100 sau 200 vedre must, introducem în această oca aerometru, se așteaptă puțin până când se va vedea că aparatul nu se va mai afundă în must, atunci se cetește pe scală procentele de zahăr.

Când se face experiență asupra unui must, trebuie să fie curat, dacă mustul va fi murdar atunci se strecoară (filtrează) printre pânză curată. (Toate materiile ce le vedem în must în suspensiune după ferbere se transformă în ceea-ce numim drojdii).

Mustul se nu arate nici urme de ferbere, căci cele mai mici beșicuțe de acid carbonic, cari se degajă la suprafața mustului, ar da totdeauna un rezultat neadevărat, fiindcă acele beșicuțe, după-cum am văzut nu sunt altceva decât zahăr.

Mustul trebuie să aibă o temperatură de 14 grade Reaumure, sau chiar temperatura obișnuită, numai cât să nu treacă peste 5°R. Când introducem aerometru în must îl învârtim și îl împingem în jos sau sus, din cauza unor mici bule de aer, care se află degajate în must, și care se lipsesc de instrument. Când se află cantitatea de zahăr pentru o oca must, printr'o simplă înmulțire se poate ști, care va fi cantitatea de zahăr în toată masa vinului.

CALINDARUL SEPTEMĂNEI

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum. a 5-a,	a lui Luca (21 d. Rus.),	gl. 5, v. 11.
Dum.	25 M. Marcian	6 Leonard
Luni	26 (+) M. Dimitrie	7 Engelbert
Mărti	27 M. Nestor	8 Gottfried
Merc.	28 M. Terenție	9 Teodor
Joi	29 M. Anastasia	10 Andrei
Vineri	30 M. Zenovie	11 Martin
Sâmb.	31 A. Stachie	12 Cunibert

Se caută un practicant!

Un băiat modest și sirguincios se primește la subsemnatul numai decât ca

= PRACTICANT =

și se recere ca să fi absolvat cel puțin una sau două clase reale ori gimnasiale.

IOAN I. VULCU,
comerciant în Orăștie.

(417) 1—

GHINDE de stejar și ceroiu.

Cei-ce doresc a cumpăra ghinde de stejar și ceroiu, să binevoiască a se adresa la subscrisul, care vinde hectolitru cu **2 fl.**

Cu deosebită stimă
Vasiliu Dregan,
proprietar în Romos.

(416) 1—

Avis!

Prin aceasta aduc la cunoștința tuturor celor-ce se indeletnicesc cu pomăritul, că dispun de **2000 pruni bistriți** pentru mutat, acum în toamnă sau la primăvară. Prunii aceștia au o înălțime de 1 metru până la 3, ear' grosimea e de 1 1/2 până la 6 cm. Prețul loco Renget este pentru cei subțiri **5 or.**, ear' cei groși **7 or.** pro bucată.

Cei-ce doresc a cumpăra ori-căți din acești pruni, sunt rugați a se adresa la subscrisul.

Cu deosebită stimă
Anghel Filimonescu,
inv. și propr.
în Renget p. u. *Algyógy.*

(414) 1—1

Provocare.

Domnii acționari ai institutului de credit „*Grănișterul*“ din Dobra, conform punctului 6 din prospectul exmis de membrii fondatori, sunt respectuos rugați, să binevoiască a grăbi cu solvirea sumei de 20%, după acțiunile subscrise, ca Direcțiunea să-și poată începe cât mai curând agendele sale.

Dobra, la 2 Noemvrie 1898.

(416) 1—1 DIRECȚIUNEA.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍ, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Local de prăvălie de închiriat!

În casele cele noue ale institutului din Strada-Têrgului este a se închiria cu începere dela **1 Maiu 1899 un local de prăvălie împreună cu pivnițele și magazinele aparținătoare**, sub condițiile, ce se pot vedea în biroul institutului în orele regulate de oficiu.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele lor adresate la Direcțiunea institutului în termenul până la **15 Noemvrie 1898.**

Orăștie, la 8 Octomvrie 1898.

(402) 2—2

DIRECȚIUNEA.

Prăvălie nouă!

Prin aceasta subscrisul aduc la cunoștința prea onoratului public, că retrăgându-mă din prăvălia dlui *Friedrich Schuleri* din loc, am cumpărat prăvălia dlui *Albert Toth* din piață și am înprotocolat-o sub firma:

GUSTAV ZOBEL

provăzându-o cu tot felul de articli, ca *fer, spîțerie, vase de culind, vâpșele și făină.*

Indeosebi atrag atenția onoratului public asupra mărfurilor totdeauna proaspete ca și asupra făinei îmbunătățite a morilor ung. cu vapor, și îl asigur de un serviciu prompt și real, cu prețuri foarte moderate.

Rugând deci onor. public pentru binevoitorul seu sprigin, semnez cu toată stima

GUSTAV ZOBEL.

(409) 4—5

Teleg. : „Minerva“

Institut tipografic, societate pe acții

in Orăștie

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri și Broșuri Placate	Bilete de vizită după plac și cerere
Bilete de logodnă și cununie	Registre și imprimale pentru toate speciile de servicii
Carte și epistole	Anunțuri
Couverte în toată mărimea	Bilanțuri, Compturi și Adrese.
Circulare și pref-curențuri	
Nota	

Acesta Tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de literă din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comandă prompt și cu acuratețe.